

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Спеціалізація 014.021 Англійська мова та література

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія
Викладач (-і)	Гайналь Тетяна Олександрівна
Контактний телефон викладача	+380976531918
E-mail викладача	tetiana.hainal@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з розкладом консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є історико-філософські, онтологічні, гносеологічні, антропологічні та культурологічні виміри відношення «людина-світ».</p> <p>В межах лекційного викладу та семінарської практики з «Філософії» акцент робиться на історико-філософській складовій напрямів думки, а також на опрацюванні ключових ідей та понять, аналізі сучасних підходів до найважливіших філософських проблем.</p> <p>Курс лекцій присвячено основним тенденціям, характерним для розвитку античної, середньовічної, ренесансної, новочасної (з особливим акцентом на німецькій класиці) філософії та особливостям сучасного етапу розвитку філософського осягнення світу, актуальному стану розвитку філософських уявлень про буття, свідомість, пізнання, метод, людину, культуру та цивілізацію, суспільство та історичний процес.</p> <p>Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію. Завдання, які покликана вирішити пропонована дисципліна, включають не лише засвоєння певних знань з таких галузей філософії, як історія філософії, онтологія, гносеологія, методологія, філософська антропологія, філософія культури та історії, соціальна філософія, але й набуття студентами вмінь опрацьовувати самостійно навчальну літературу, критично мислити та висловлювати свою точку зору на світоглядні питання.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є з'ясувати зі студентам місце і роль філософії у контексті світоглядного знання, головні риси філософського мислення та методології,</p>	

ознайомити з найбільш значущими світоглядними ідеями на всіх етапах цивілізаційного розвитку.

Основними цілями вивчення дисципліни є розкрити предмет і завдання філософії, ознайомити з особливостями її історичного розвитку, експлікувати найважливіші ідеї представників античної, середньовічної, ренесансної, новочасної та сучасної філософії, пояснити місце української філософської думки в контексті світової, з'ясувати найважливіші позиції філософського осмислення буття, свідомості, пізнання, методу, людини, історії, суспільства, культури.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК.1 Громадянська компетентність:

Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК.3 Культурна компетентність:

Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

Фахові компетентності:

ФК.5 Емоційно-етична компетентність:

Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Результати навчання:

ПРН.1 Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні.

ПРН.3 Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, культуру.

ПРН.11 Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати,

систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН.19 Організувати процес свого подальшого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14

семінарські заняття	16			
самостійна робота	60			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова	
III	014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»	II	О	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Філософія як форма самовизначення людини у світі.		2	2	8
Тема 2. Історія зарубіжної філософії		2	4	10
Тема 3. Історія філософії в Україні		2	2	8
Тема 4. Філософське розуміння поняття «буття».		2	2	8
Тема 5. Проблема свідомості в філософії.		2	2	8
Тема 6. Проблема пізнання та методу у філософії.		2	2	8
Тема 7. Людина, історія, культура як предмет філософського аналізу.		2	2	10
ЗАГ.:		14	16	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Загальна кількість балів в межах залікового курсу: 100. Розподіл балів: 0 – 49 балів – «незадовільно»; 50-69 – «задовільно», 70-89 – «добре», 90-100 балів – «відмінно». Оцінка розраховується як сума оцінок за поточну успішність (максимальний бал - 50) та оцінки за екзамен (максимально - 50).</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Курс передбачає проходження тестового опитування з усіх тем.</p> <p>Кількість тестових завдань: 10, крім тесту до тем 2, 3, де кількість питань – 20. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна.</p> <p>Час виконання: тест до теми 1, 4, 5, 6, 7 – 12 хв. (в межах семінарського заняття); тест до тем 2, 3 – 25 хв.</p> <p>Тести виконуються в електронному вигляді в системі дистанційного навчання.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>В межах запланованих семінарських занять є обов'язковими дві усні відповіді, які оцінюються як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно».</p> <p>Критерії оцінювання відповідей на семінарському занятті:</p> <p>Оцінки «відмінно» заслуговують студенти, знання яких підтверджують усебічну й глибоку обізнаність із матеріалом навчальної дисципліни, в тому числі ґрунтовне вивчення коментуючої літератури. Ця оцінка засвідчує також вільне орієнтування студента у суміжній проблематиці курсу, вільне володіння матеріалом.</p> <p>Оцінка «добре» передбачає ґрунтовні знання в обсязі навчальної програми дисципліни, належне вивчення матеріалів із переліку основної та частково додаткової літератури (за власним вибором), ключових дискусійних ділянок курсу. На таку оцінку заслуговує відповідь, яка підтверджує, що курс засвоєний студентом в обсязі основного матеріалу.</p> <p>Оцінка «задовільно» передбачає володіння студентом знаннями в обсязі навчальної програми. А саме: знання основних літературних джерел, обізнаність із проблематикою курсу. Але, набутого обсягу знань недостатньо для всебічного осмислення суті навчальної дисципліни та розв'язання проблемних ситуацій у реальних соціокультурних умовах на належному фаховому рівні.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться тоді, коли відповіді студента підтверджують часткове (в окремих випадках – цілком незадовільне) засвоєння змісту курсу, відсутність мінімальних знань, необхідних для формування практичних навичок роботи в реальних соціокультурних умовах.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Допуск до екзамену допускається за результатами семінарських занять (щонайменше дві відповіді) та оцінок за всі 6 пройдених тестів.</p>

<p>Підсумковий контроль</p>	<p><i>Форма контролю – екзамен.</i></p> <p><i>Форма здачі – письмова.</i></p> <p>Структура білета передбачає 2 теоретичні (по 20 балів) та два тестові (по 5 балів) за завдання.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання теоретичного питання:</p> <p>16-20 балів: теоретичне питання описано повністю, з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу. Наведено різні підходи до класифікацій, застосовуються системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до теоретичного питання аргументовані та обґрунтовані.</p> <p>11-15 балів: теоретичне питання розкрито повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. При викладенні теоретичного питання застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Завдання білета виконуються в цілому правильно, при його виконанні студент припускається несуттєвих помилок.</p> <p>6-10 балів: теоретичне питання розкрито неповно, допущено суттєві погрішності, які впливають на зміст відповіді. При виконанні теоретичного завдання білету без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.</p> <p>0-5 балів: Студент викласти теоретичне питання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій. Теоретичні запитання не розкриті.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання тестових питань</p> <p>5 балів за правильно обраний варіант з-поміж чотирьох запропонованих.</p> <p style="text-align: center;">Зразок екзаменаційного білета</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ідеї та представники античної натурфілософії. 2. Розкрийте зміст основних ознак свідомості та поясніть їх. 3. Епоха Відродження відзначається такою рисою <ol style="list-style-type: none"> А) загострення суперечностей між науковим та філософським пізнанням Б) спроба замінити християнський світогляд неоязичництвом В) зацікавленість культурною спадщиною античної доби Г) поява етики та логіки 4. Існує такий рівень буття <ol style="list-style-type: none"> А) мікросвіт Б) мінісвіт В) максисвіт Г) мегалосвіт <p>При виробничій необхідності екзамен може відбуватися дистанційно, в електронній формі. Завдання передбачатиме 25 питань. Тести закритого типу (з</p>
-----------------------------	--

варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час на проходження – 30 хв.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Курс передбачає проходження тестового опитування з усіх тем. Передбачається самостійне виконання студентом письмових видів контролю.

Академічна добросесність:

Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного навчання, всі види роботи виконуються студентом самостійно. Студент має дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)» <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять

Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).

Студенти, які навчаються за **індивідуальним графіком**, мають самостійно опрацювати навчальний матеріал і виконати всі види контролю відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Виконання завдання пізніше встановленого терміну. На період дії військового стану допустиме відхилення від дедлайнів в розумних межах.

Невідповідна поведінка під час заняття. Невідповідною поведінкою вважається перебування на заняттях в стані наркотичного чи алкогольного сп'яніння, публічна лайка, вияви ксенофобії, расизму, інші різновиди нетерпимості.

Додаткові бали. При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – підготовки доповіді чи презентації на одну з проблем курсу.

Неформальна освіта:

Студент самостійно обирає джерела для підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу. Студент може здобути неформальну освіту в рамках курсу, відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)».

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Історія філософії в термінах: навч. посіб./ А.І.Абдула, Н.П.Козаченко, О.П.Панафідіна. Кривий Ріг: Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ „Криворізький національний університет”, 2013. 175 с.
2. Історія філософії: Словник / За заг. ред. В. І. Ярошовця. К.: Знання України, 2006. 1200 с.
3. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 381с.
4. Пазенок В.С. Філософія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2008. 280 с.
5. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. К.: „Каравела”; Львів : „Новий світ-2000”, 2001. 448 с.
6. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. 3-тє видання, перероб. і доповн. Львів: Магнолія плюс; видавець СПД ФО В.М.Піча, 2005. 506с.
7. Подольська Є.А. Філософія. Підручник. К.: Фірма „Інкос”, Центр навчальної літератури, 2006 . 704 с.
8. Присухін С.І. Філософія: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2008. 361, [7] с.
9. Присухін С.І. Філософія: Навч. посіб. У 2 ч. Ч.II. Система філософії у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. К.: КНЕУ, 2006. 168 с.
10. Причепій Є.М. Філософія: підручник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. К.: Академвидав, 2006. 592 с.
11. Філософія: Навч. посіб. / Л. Губерський, І. Надольний, В. Андрущенко та ін.; за ред. І. Надольного. К.: Вікар, 2008. 534 с.
12. Філософія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.П.Щерба, В.К.Щедрін, О.А.Заглада; За заг. ред. С.П.Щерби. К.: МАУП, 2004. 216 с.
13. Філософський енциклопедичний словник / Гол. ред. В. І. Шинкарук. К.: Абрис, 2002. 742 с.
14. Ярошовець В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. К.: Знання України, 2004. 214 с.

Викладач Гайналь Т. О., доцент,
доцент кафедри філософії, соціології
та релігієзнавства

